

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada

Uuringu pealkiri	Ohvriabi klienditeekonna uuring Sotsiaalkindlustusametile
Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5) või	Jah
uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)	
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>	
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?	Jah. Ainike Alla Ainike.Alla@sotsiaalkindlustusamet.ee . tel 53310765
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>	Ei
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>	Jah

1. Vastutava töötleja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i>	Sotsiaalkindlustusamet, 70001975, Paldiski mnt 80, Tallinn; kontaktisikuks: Ailen Lang; ailen.lang@sotsiaalkindlustusamet.ee, 54730111
1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	

2. Volitatud töötleja üldandmed³	
2.1. Volitatud töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i>	1) Haap Consulting OÜ, 14383016, Telliskivi 57, Tallinn; kontaktisikuks: Marleen Pedjasaar, marleen@haap.ee, 5515011 2) HI Advisory OÜ, 17059612; kontaktisikuks

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

² Vastutav töötleja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötleja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötlejad.

³ Volitatud töötlejate loetelu peab olema ammendav ehk kõik volitatud töötlejad peavad olema nimetatud. Kui taotluse esitaja on volitatud töötleja, peab taotlusele olema lisatud dokument, kust nähtub, et vastutav töötleja on volitatud töötlejale andnud volituse inspektsioonile taotluse esitamiseks.

	uuringu raames volituse alusel: Marleen Pedjasaar, marleen@haap.ee, 5515011
2.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	-

3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus? <i>Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest nähtub, et asutus on selle valdkonna eest vastutav. Akadeemilise uuringu korral võib see olla näiteks Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus või teadus- või arendusprojekti avamise otsus, leping vms.</i>	Ohvriabiseadus paragrahv 14 lõige 1 sätestab, et ohvriabi korraldab Sotsiaalkindlustusamet. Uuring on tellitud Sotsiaalkindlustusameti ülesande täitmise raames ning ei ole iseseisev teadusuuring akadeemilises tähenduses, vaid poliitikakujundamist toetav rakendusuuring. Andmete töötlemist on täpsemalt kirjeldatud taotluse järgnevates osades. Andmete esmaseks töötlemiseks (sobivate isikute tuvastamine ja neile kutse edastamine) on õiguslikuks aluseks IKS § 6 lg 5 (poliitikakujundamise uuring). Nõusolek on õiguslikuks aluseks edasiseks andmete edastamiseks volitatud töötlejale ja intervjuu läbiviimiseks.

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk? <i>Kirjeldage uuringu eesmärgi ja püstitatud hüpoteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>

Tellitava uurimuse eesmärk on ohvriabi teenuste ning kliendi teekonna kaardistamine ja analüüsimine. Uuring panustab ohvriabi teenuse pakkumise ja koordineerimise hetkeseisu mõistmisse ja 2023. aastal vastuvõetud ohvriabiseaduse rakendamise hindamisse ning kliendisõbralikumate teenuste ja protsesside arendamisse tulevikus.

Uurimisküsimused, millele vastuseid otsitakse, on järgmised:

Milline on ohvriabi teenuste sisu, sihtgrupid ja ulatus?

Milline on olemasolevate teenuste omavaheline koordineeritus?

Kuidas on korraldatud kliendi suunamine ühelt teenuselt teisele?

Kas esineb teenuste omavahelisi kattuvusi? Milliseid?

Kas esineb teenuste vahel lünki? Milliseid?

Millised on klientide abivajadused?

Millised on klientide ootused ohvriabi teenustele? Kuivõrd arusaadav on klientidele, millist abi ja millises ulatuses saab pakkuda ohvriabi? Kuidas kirjeldavad kliendid spetsialistide käitumist ja hoiakuid teenuse pakkumisel? Mil määral ilmneb selles ohvriabi põhimõtete tundmine ja järgimine?

Kuidas jõuavad kliendid teenusteni (nt suunamine, isepöördumisel info leidmine)? Mil määral kasutavad meditsiinitöötajad ja/või KOV ametnikud seadusega loodud õigust inimesi ohvriabiteenusteni suunata? Millised on klientide kogemused teenustele sisenemisel?

Millised on klientide kogemused üleminekul ühelt teenuselt teisele?

Millised takistused esinevad teenuste leidmisel ja kasutamisel ning üleminekul ühelt teenuselt teisele?

Millised on sotsiaal-demograafiliste tunnuste kaupa erinevused abivajadustes, ootustes, teenustele sisenemisel, kogemustel teenustega, ühelt teenuselt teisele liikumisel ning takistuste kogemisel?

Millised on klientide teekonnad ohvriabi teenuste kasutamisel?

Millised teenuse osad on klientide hinnangul lähtuvalt nende abivajadusest olnud kõige väärtuslikumad ja millised kõige vähem kasulikud?

Kuivõrd ohvriabi pakutavad teenused, teenuste süsteem ja klientide tegelikud teekonnad vastavad ohvriabi seaduses ja teenuste kirjeldustes määratule ja milliseid puudujääke esineb?

Kuivõrd ohvriabi pakutavad teenused vastavad klientide abivajadustele ja milliseid puudujääke esineb? Millised on erinevused sihtgruppide kaupa?

Millise osa kliendi abivajadustest, mis täna ei ole kaetud, saaks katta teenuste pakkumise ja nende korralduse parandamisega ning milline osa vajadusest ei ole praegu seaduses toodud teenustega kaetud? Kuidas tuleks selleks teenuste pakkumist ja nende korraldust muuta?

Neile küsimustele vastamiseks ei piisa vaid dokumendianalüüsist, vaid tuleb viia läbi intervjuud eri osapooltega – ohvriabi talituste juhtidega, teenuseomanikega, ohvriabi spetsialistide ja teenuseväliste märkajate-suunajatega ning teenuse saajatega. Küsime kõigilt intervjuueeritavatelt nõusoleku. Nõusolekuvormide ning intervjuukavade kavandid on lisatud taotlusele.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Isikut tuvastamist võimaldavad andmed on vajalikud intervjuude läbiviimise, nõusoleku haldamise ja andmete kvaliteedi tagamise eesmärgil. Intervjuude korraldamine eeldab intervjuueeritavate kontaktandmete ajutist töötlemist, samuti nõusolekute seostamist konkreetsete intervjuudega. See on vajalik muuhulgas andmesubjektide õiguste tagamiseks (nt nõusoleku tagasivõtmise korral).

Klienditeekondade kaardistamine eeldab teenuste kasutamise ajalist ja sisulist järjestamist konkreetse isiku vaates. Klienditeekondade analüüs tähendab erinevate teenustega kokkupuutepunktide, üleminekute, katkestuste ja korduvate pöördumiste seostamist ühe ja sama kliendi kogemuseks. Ilma isikut tuvastavate tunnusteta ei ole võimalik usaldusväärselt eristada, millised teenusekontaktid kuuluvad sama kliendi teekonda ning millised erinevate isikute kogemustesse. Anonüümseks muudetud üksikandmed ei võimalda teenuste vaheliste liikumiste ja kogemuste sidusat rekonstrueerimist.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Esiteks on ohvriabi teenused otseselt seotud inimeste põhiõiguste ja -vabaduste kaitsega, sealhulgas õigusega elule, kehalisele ja vaimsele puutumatusele, inimväärikusele ning tõhusale abile pärast kuritegu või vägivalda. Ohvriabi teenuste eesmärk on toetada inimesi olukordades, kus nad on kogenud rasket traumat, vägivalda või muud õigusrikkumist ning vajavad riigi sekkumist ja kaitset. Selliste teenuste toimivuse, kättesaadavuse ja kvaliteedi süsteemne hindamine on avalikes huvides, kuna see mõjutab otseselt abivajajate turvalisust ja taastumist.

Teiseks on uuringu eesmärk hinnata 2023. aastal vastuvõetud ohvriabiseaduse rakendamist. Seadusandja tahte kohaselt on riigil kohustus tagada, et seadusega kehtestatud teenused ja õigused toimiksid praktikas ning jõuaksid sihtgruppideni. Seaduse rakendamise tegeliku mõju hindamine ei ole võimalik ilma empiirilise teadmuseta teenuste kasutamise, koordineerituse ja klientide kogemuste kohta. Avalik huvi seisneb selles, et õigusaktide rakendamine oleks sisuline, tõhus ja kooskõlas seaduse eesmärgiga, mitte üksnes formaalne.

Tõhus ohvriabi aitab ka vähendada vägivalda ja kuritegevuse pikaajalisi sotsiaalseid, tervise- ja majanduskulusid. Varajane ja hästi koordineeritud abi võib ennetada korduvvägivalda, vaimse tervise süvenevaid probleeme, töövõime langust ja sotsiaalset tõrjutust, mis on laiem küsimus ühiskonna turvalisusest ja sotsiaalsest sidususest.

Oluline on hinnata teenuste omavahelist koordineeritust ja asutustevahelist koostööd, et tagada avalike vahendite kasutamise mõistlikkus ja eesmärgipärasus ning vältida võimalikku dubleerimist.

Uuringu väljundina koostatavad soovitused ja ettepanekud aitavad parandada süsteemi tervikuna, millest saavad kasu kõik potentsiaalsed teenusekasutajad tulevikus. Uuring ei keskendu üksikisikute juhtumite lahendamisele.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Esiteks toimub isikuandmete töötlemine vabatahtlikkuse ja teadliku nõusoleku alusel. Kõik uuringus osalevad isikud annavad enne intervjuud selgesõnalise, teadliku ja vabatahtliku nõusoleku. Andmesubjektidele selgitatakse arusaadavas keeles uuringu eesmärki, andmete töötlemise ulatust, säilitamise aega ning nende õigusi, sh õigust keelduda vastamast üksikutele küsimustele või katkestada osalemine igal ajal ilma negatiivsete tagajärgedeta. Uuringus osalemine ei ole seotud ühegi teenuse saamise, jätkumise ega kvaliteediga.

Teiseks rakendatakse andmete minimaalsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Kogutakse ainult selliseid isikuandmeid, mis on vältimatult vajalikud uurimisküsimustele vastamiseks. Isikuandmeid ei koguta „igaks juhuks“ ega tulevaste määratlemata eesmärkide tarbeks. Eriti delikaatseid andmeid käsitletakse üksnes juhul ja ulatuses, milles see on vältimatu klienditeekondade ja abivajaduste mõistmiseks.

Lõpparuanded ja uuringu väljundid ei sisalda teavet, mis võimaldaks andmesubjekte otseselt või kaudselt tuvastada.

Saadud isikuandmed pseudonümitakse volitatud töötleja poolt uuringu käigus (täpsemalt

kirjeldatud järgmistes punktides). Uuringu lõpus valmivas raportis on kõik andmed anonüümitud kujul.

Tagatud on andmete turvaline töötlemine ja piiratud juurdepääs. Isikuandmetele on ligipääs ainult uuringu läbiviimisega otseselt seotud isikutel ning ainult ulatuses, mis on vajalik nende tööülesannete täitmiseks. Andmeid säilitatakse turvalistes keskkondades ning need kustutatakse pärast uuringu eesmärkide saavutamist vastavalt kehtestatud säilitustähtaegadele.

Andmete volitatud töötleja kasutab andmetega töötamisel Microsoft 365 Business Premium paketti. Selle raames on tagatud, et andmete salvestamisel ja edastamisel kasutatakse andmete turvalist autentimist, autoriseerimist ja krüptimist. See pakub ka üksikasjalikku juurdepääsukontrolli, mis võimaldab administraatoritel määrata õigusi erinevatele kasutajatele ja rühmadele.

Lisaks pakub Microsoft 365 varundus- ja taastamisvõimalusi, mis võimaldab vältida andmete kogemata kustutamist. Veel on Microsoft 365-l mitmeid sisseehitatud turvafunktsioone, mis kaitsevad andmeid volitamata juurdepääsu eest. Nendest funktsioonidest kasutatakse mitmefaktorilist autentimist, andmelekete vältimist ja pahavarakaitset. Andmeid säilitatakse ning töödeldakse Euroopa Liidus. Andmekaitse nõuete tagamise eest vastutab uuringu projektijuht.

Uuring ei muuda andmesubjektide õiguslikku ega faktilist olukorda ega suurenda nende kohustusi. Uuring ei too kaasa täiendavaid nõudeid, kohustusi ega otsuseid andmesubjektide suhtes. Kogutud andmeid ei kasutata üksikjuhtumite hindamiseks, teenuste osutamise üle otsustamiseks ega järelevalvemeetmete rakendamiseks. Uuringu eesmärk on süsteemne analüüs ja arendustegevus, mitte individuaalne hindamine.

Andmesubjektidele on tagatud õigus saada teavet, õigus tutvuda enda kohta käivate andmetega, õigus nõusolek tagasi võtta ning õigus nõuda andmete kustutamist seaduses lubatud ulatuses. Nende õiguste kasutamise kord on selgelt kirjeldatud nõusolekuvormis.

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?

Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis ⁴ asuvad töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

Andmete edastamine isikuandmete allikalt vastutavale töötlejale

Vastutav töötleja (SKA) rakendab organisatsioonilisi juurdepääsupiiranguid ja andmete minimeerimist enne andmete edastamist.

Valimisse valitute isikuandmed, millele on SKA-l endal ligipääs, võtab allikast päringu alusel välja isik, kellel on oma tööülesannete täitmiseks andmetele ligipääs. Andmed seejärel hoiustatakse turvalisel võrgukettal piiratud ligipääsuga kaustas. Naiste tugikeskused ning seksuaalvägivalla kriisiabikeskused (haiglad) võtavad päringu alusel valimisse valitud isikute andmed enda allikatest ja edastavad SKA kontaktisiku isikukoodile ID kaardi tarkvaraga krüpteeritud dokumendis e-posti teel. SKA kontaktisik dekrüpteerib andmed ning hoiustab samuti turvalisel võrgukettal piiratud ligipääsuga kaustas. Kõik andmete edastamise e-kirjad kustutatakse hiljemalt kolme tööpäeva jooksul peale saatmist/vastu võtmist. Päringutega võetakse

⁴ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava keskkonna server ei asu piisava andmekaitsetasemega riigis, saab isikuandmete edastamine toimuda isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>. Kui kasutatava keskkonna server asub riigis, mis ei ole piisava andmekaitse tasemega, tuleb täita ka taotluse punkt 12. Edastamine tähendab ka isikuandmete hoidmist serveris.

andmeallikatest välja isikute kohta vaid need andmed, mis on uuringu läbiviimiseks vajalikud (kirjeldatud punktis 9.2)

Selleks, et minimeerida isikuandmete töötajate arvu, määrab SKA kolm töötajat, kes kontakteeruvad valimisse valitud isikutega ning küsib neilt nõusolekut uuringus osalemiseks. Määratud töötajad on endised ohvriabi töötajad, st neil on vajalik ettevalmistus, oskused ja kogemus traumateadlikult kliendiaga suhelda. Kui valimisse valitu on nõus uuringus osalema ja allkirjastab nõusolekuvormi, salvestatakse see samuti piiratud ligipääsuga kausta turvalisel võrgukettal. Nõusolekud edastatakse e-kirja teel. Allkirjastatud nõusolekud säilitatakse kuni uuringu lõpuni ehk kuni 10.03.2027.

Nõusoleku võtmine ja haldamine.

Arvestades uuringu tundlikku iseloomu ning ohvriabi teenuseid kasutanud isikute haavatavat positsiooni, võtab uuringus osalemise nõusoleku vastutav töötaja (Sotsiaalkindlustusamet) ohvriabi valdkonna väljaõppega töötaja kaudu. Selline lähenemine tagab, et esmane kontakt ja nõusoleku küsimine toimub andmesubjekti jaoks turvalises ja usaldusväärses keskkonnas ning vähendab võimalikku survet või arusaamatust uuringus osalemise osas. Eelistatult palutakse teenusesaajal uuringus osalemise nõusolekuvorm digiallkirjastada, kuid kui digiallkirjastamine ei ole võimalik, aga teenusesaaja soovib uuringus osaleda, hindame piisavalt selgeks nõusoleku väljendamiseks ka seda, kui teenusesaaja kinnitab oma valmisolekut e-kirjas, mille ta saadab samalt aadressilt, kuhu saadeti kutse uuringus osalemiseks. Vastutav töötaja säilitab allkirjastatud nõusolekuvorme ja väljavõtteid e-kirjadest ning edastab volitatud töötajale üksnes nende isikute andmed, kes on andnud nõusoleku uuringus osalemiseks. Volitatud töötaja töötleb andmeid üksnes uuringu läbiviimiseks ja vastavalt vastutava töötajaga sõlmitud lepingule.

Andmete edastamine uuringu läbiviijale

SKA kontaktisik edastab uuringus osalemiseks nõusoleku vormi allkirjastanud isikute andmed ning allkirjastatud nõusolekuvormid uuringu läbiviija kontaktisiku isikukoodile ID kaardi tarkvaraga krüpteeritud dokumendis e-posti teel. Kõik andmete edastamise e-kirjad kustutatakse hiljemalt kolme tööpäeva jooksule peale saatmist/vastu võtmist.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatakse ning kui palju neid on.

Ohvriabi teenuseid saanud kliendid - kokku 108 klienti (individaalintervjuud).

Teenus	Intervjueritavate klientide arv
Ohvriabi põhiteenuse kliendid	20
Naiste tugikeskuste kliendid	15
Traumast taastumist toetava vaimse tervise abi kliendid	10
Seksuaalvägivalla kriisiabikeskuste kliendid	10
Inimkaubandusohvrite tugiteenuse kliendid	5
Psühhosotsiaalse kriisiabi kliendid	5
Taastava õiguse teenus kliendid	10
Vägivallast loobumise toetamise teenuse kliendid	5

Kriisitelefoni kliendid	10
Emotsionaalse toe liini kliendid	5
Veebinõustamise kliendid	10
MARAC võrgustiku kliendid	3
Kokku	108

Valimi koostamiseks on vastutaval töötlejal vajalik töödelda lõpliku intervjuueritute hulgaga võrreldes suurema hulga klientide andmeid. Ootuspärane intervjuuga nõustumise määr võib konservatiivsel hinnangul olenevalt teenusest olla umbes 5-18%. Kasutatakse kvootvalimit, mis on kihistatud asukoha ja soo järgi ning järjestatud teenusesaamise aja järgi (alustades hilisematest klientidest). Andmete töötlemisel järgitakse andmete minimeerimise põhimõtet, tehes päringuid ja kutsete edastamist etapiviisiliselt – teenusepakkujad teevad esmalt päringu viimase 3 või 6 kuu klientide kohta (olenevalt teenuse kliendimahust, suurema kliendimahuga teenuste puhul väiksem ajavahemik). Kui esimese ringi vastatavuse määr ei võimalda kvooti täita, tehakse täiendav päring eelneva 3 või 6 kuu kohta; kõige väiksemate kliendimahudega teenuste puhul võib osutuda vajalikuks ka kolmas päringuring.

Valimi koostamisel saab eristada kolme andmete töötlemise tasandit:

- 1) Sobivate klientide tuvastamine; tehakse andmepäringud kuni ~6500 kliendi andmetele (andmeid töötleb vastutav töötleja)
- 2) Nõusoleku küsimine; võetakse ühendust nõusoleku küsimiseks kuni ~1600 kliendiga (andmeid töötleb vastutav töötleja)
- 3) Nõusoleku andnud klientide kontaktandmete edastamine vastutavalt töötlejalt volitatud töötlejale; edastatakse 108-130 uuringus osalemiseks nõusoleku andnud kliendi kontaktandmed intervjuu kokkuleppimiseks.

Andmete suuremahuline päring on vältimatu ja põhjendatud, kuna uuringu sihtrühmad on väikesed, teenusepõhised ja nõusoleku andmise määr eeldatavalt madal. Ilma etapilise ja kvootidel põhineva valimita ei ole võimalik tagada teenuste ja sihtrühmade esindatust ega saavutada uuringu eesmärgi.

Teenusepakkujate osas on valim järgnev:

Ohvriabi talituse juhatajad - kokku 4 juhatajat (individaalintervjuud).

Ohvriabi teenuseomanikud/teenuseomaniku ülesandeid täitvad töötajad - kokku 9 teenuseomanikku (individaalintervjuud).

Teenuse spetsialistid nii Sotsiaalkindlustusametist kui muudest abi pakkumisel võrgustikutööd tegevatest asutustest (1-2 spetsialisti iga fookusgrupi kohta) - kuni 12 fookusgrupiintervjuud, igal intervjuul maksimaalselt 8 inimest.

Ohvriabi teenuse välised spetsialistid ehk nn värvahoidjad, kes on potentsiaalsed abivajaduse märkajad või teenusele suunajad (näiteks politseinikud, prokuratuuride töötajad, kohalike omavalitsuste sotsiaaltöö ja laste heaolu spetsialistid ja meditsiinitöötajad) - kuni 4 fookusgrupiintervjuud.

Kõik intervjuud nii teenusesaajate kui spetsialistidega viiakse läbi veebiteel Microsoft Teams keskkonnas. Failid salvestatakse Microsoft 365 keskkonnas kaustadesse, kuhu on tagatud kaheastmelise autentimise kaudu vaid intervjuud läbi viinud isiku ligipääs. Intervjuu läbi viinud isik kustutab kõik videofailid hiljemalt 10.03.2027 ja kinnitab kustutamist projektijuhile. Videosalvestisi kasutatakse üksnes intervjuude sisuliseks analüüsiks ning neid ei kasutata koolitus-,

esitlus- ega muudel kõrvaleesmärkidel.

Videofaile säilitatakse maksimaalselt kuni 10.03.2027, mis on kõigi uuringus kogutud andmete hilisem kustutamise tähtaeg. Failide kustutamist kinnitatakse vastava kinnituse allkirjastamisega uuringu projektijuhi poolt. Kinnitus sisaldab Microsoft 365 auditlogi andmeid ning järgnevaid kinnitusi:

- Kõik projektiga seotud ja tööde teostamisel kasutatud isikuandmed on jäädavalt kustutatud ja neid ei ole võimalik taastada;
- Isikuandmetest puuduvad organisatsiooni valdusesse jäävad koopiad, väljatrükid või muud taas-esitused;
- Kustutamine toimus vastavalt projekti tellinud vastutava töötleja seatud andmekaitse nõuetele ja seadusest tulenevatele organisatsioonile kehtivatele kohustustele;
- Isikuandmeid ei säilitatud kauem kui oli tarvilik vastutava töötleja tellitud projekti/tööde elluviimiseks, isikuandmete säilitusperioodi ei ole ületatud;
- Isikuandmed kustutati tähtaegselt/mõistliku aja jooksul pärast teada saamist, et andmete töötlemiseks puudub õiguslik alus;
- Tõend (logiväljavõte) andmete kustutamise toimingust on säilitatud, tagamaks kustutamise dokumentaalne tõendamine.

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

Pärimis andmeid isikute kohta, kes on teenuseid saanud vahemikus 01.2024-02.2026.

Teenuseosutajate, ametnike ja tugispetsialistide puhul pärimis andmed nende inimeste kohta, kes hetkel ametis on.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Tuua detailselt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).

Teenusesaajate kohta töötleme järgmisi isikuandmeid:

- **ees- ja perekonnanimi** – vajalik isikuga kontakteerumiseks, et küsida tema nõusolekut uuringus osalemiseks ning vajalik nõusoleku seostamiseks isikuga (et säiliks võimalus ka nõusolek tagasi võtta)
- **e-posti aadress ja/või telefoninumber (võimalusel)** - vajalik isikuga kontakteerumiseks nii uuringus osalemise nõusoleku küsimisel kui ka intervjuu kokkuleppimiseks. Kõigi isikute kohta ei pruugi olla teada nii e-postiaadress kui ka telefoninumber, seetõttu edastatakse need andmed, mis on olemas
- **teenuse kasutamise piirkond (võimalusel)** - vajalik valimi koostamisel, et tagada piirkondade esindatus valimis ning samuti hiljem uuringu tulemuste tõlgendamisel tuvastada piirkondlike erisusi. Kõik teenused aga ei ole piirkondlikud (näiteks telefoni tugiliinid) ja seetõttu edastatakse teenuse kasutamise piirkond juhul, kui see on asjakohane ja need andmed on olemas
- **suhtluskeel (võimalusel)** – vajalik isikuga kontakteerumiseks nii uuringus osalemise nõusoleku küsimisel kui ka intervjuu kokkuleppimiseks. Kuna uuringus osalemise nõusoleku andmine peab olema isikule täielikult arusaadav, peab see toimuma talle sobivas suhtluskeeles. Kõigi teenuste andmestikes ei ole suhtluskeele andmeid
- **millist teenust või teenuseid isik kasutas** – vajalik intervjuu planeerimiseks ning sisustamiseks küsimustega, mis puudutavad ainult neid teenuseid, mida isikud kasutasid
- **teenuste kasutamise aeg** – vajalik valimi koostamisel eelistada hiljutisi teenuse kasutamise

olukordi, et saada kõige värskem ülevaade teekondadest. Samas, olenevalt teenuse iseloomust, tuleb välistada teenuse kasutamised, millest pole möödas piisavalt pikk aeg ning kannatanu võib olla endiselt ohuolukorras (näiteks MARAC ohvrid), mistõttu ei tohi uuringuga seondult ühendust võtta

- **vanus** – vajalik, et välistada valimist alaealised teenusesaajad
- **sugu (võimalusel)** – vajalik, et tagada valimi piisav mitmekesisus

SKA töötajate ja teiste teenust saanud isikuid toetavate spetsialistide osas töötlemise järgmisi isikuandmeid: ees- ja perekonnanimi, e-posti aadress, telefoninumber, ametinimetuse, töökoha asutus. Neid andmeid on tarvis, et spetsialistidega kontakteeruda ning mõista nende töö konteksti.

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitluslehed jne), kust isikuandmeid saadakse.

Andmete allikad teenuseti varieeruvad:

- **Enne 2025. a juhtumid – Sotsiaalkaitse infosüsteem (SKAIS)** - ohvriabi põhiteenus, vägivallast loobumise toetamise teenus, inimkaubandusohvrite tugiteenus, psühhosotsiaalne kriisiabi, MARAC, taastav õigus
- **Enne 2025. a juhtumid - Delta dokumendiregister ja Sotsiaalkindlustusameti turvatud võrgukettal piiratud ligipääsuga kaustas** - vägivallast loobumise toetamise teenus, inimkaubandusohvrite tugiteenus, psühhosotsiaalne kriisiabi, MARAC, taastav õigus
- **Alates 2025. a juhtumid - sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris (STAR2)**- Ohvriabi põhiteenus, vägivallast loobumise toetamise teenus, inimkaubandusohvrite tugiteenus, psühhosotsiaalne kriisiabi, MARAC, taastav õigus
- **Naiste tugikeskuste eraldisesivad andmebaasid** - iga naiste tugikeskus, kellega on SKA-l leping, kogub ja hoiustab eraldi oma tugikeskusesse pöördunute andmed. Kokku on 14 tugikeskust
- **Haiglate seksuaalvägivalla kriisiabikeskused** – iga haigla, kellega on SKA-l leping, kogub ja hoiustab eraldi pöördunute andmed. Kokku on 5 haiglat, kus asub seksuaalvägivalla kriisiabikeskus
- **Delta dokumendiregister ja Sotsiaalkindlustusameti turvatud võrgukettal piiratud ligipääsuga kaustas** - Traumast taastumist toetav vaimse tervise abi
- **kõnekeskus IZALL** - Tugiliinid
- **TEHIKu (Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus) broneerimissüsteem nõustamisele registreerimiseks (registreerunute andmeid hoiustatakse TEHIKu serveris)** – Vaimse tervise veebinõustamine

Isikuandmed võivad tulla ka intervjuudest, kui isikud ise andmeid jagavad.

Spetsialistidega läbiviidavate intervjuude jaoks saame uuringus kasutatavad isikuandmed (spetsialisti ametinimetuse, e-posti aadress ja telefoninumber) kas internetiotsingu kaudu või edastab SKA kui vastutav töötaja need andmed volitatud töötlejale.

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Kõnekeskus IZALL võimaldab SKA töötajal (teenuse juhtivspetsialist) vaadata kõnekeskuses helistajate telefoninumbreid.

Naiste tugikeskuseid on teavitatud ning viidud läbi veebikonsultatsioon nende küsimustele vastamiseks.

Seksuaalvägivalla kriisiabikeskustesse pöördunute andmeid omavaid haiglaid on teavitatud ja vajadusel konsulteeritud.

10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötaja, volitatud töötaja, andmeandja vms)?

Volitatud töötaja pseudonümiseerib vastutavalt töötajalt saadud isikuandmed. Kui SKA vastutava töötajana on saanud eri teenuste kohta isikuandmed, edastab ta need volitatud töötaja poolsele esindajale, kes viib konkreetse teenuse saajatega läbi intervjuud. Eri teenuste saajatega viivad intervjuusid läbi eri töötajad, kellel kõigil tekib ligipääs vaid ühe konkreetse teenuse raames tuge saanud isikute andmetele. See töötaja pseudonümiseerib saadud isikuandmed andmete edasiseks töötlemiseks uuringus teiste analüütikute poolt. Ta pseudonümiseerib intervjuu pinnalt tehtud märkmed ja nende märkmete pinnalt isiku tuvastamine on võimalik ainult temal läbi koodivõtme, mille ta on loonud ja millele ainult temal on ligipääs. Ülejäänud uuringumeeskond töötab andmetega edasi pseudonüümitud kujul. Videosalvestisi (millele on ligipääs vaid intervjuu läbi viinud isikul) hoiustatakse turvaliselt sarnaselt kõigi teiste andmetega, mida on täpsemalt kirjeldatud punktis 7 ning loob koodivõtme, millele ainult temal on ligipääs. Ülejäänud uuringumeeskond töötab andmetega edasi pseudonümiseeritud kujul.

Uuringuaruandes on kõik kogutud andmed anonümiseeritud kujul - selles etapis tagab andmete anonümiseerimise volitatud töötaja.

Vastutav andmetöötaja ei pseudonümiseeri ega anonümiseeri andmeid enne nende edastamist volitatud andmetöötajale.

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.

Vastutav töötaja ei pseudonümiseeri andmeid enne volitatud töötajale edastamist, kuna volitatud töötajal on vaja isikuandmeid valimiisikutega ühenduse võtmiseks ja intervjuude läbiviimiseks, mille käigus on isik paratamatult tuvastatav.

10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.

Volitatud töötaja intervjuusid läbi viinud konkreetne töötaja pseudonümiseerib andmed enne andmete jagamist ülejäänud volitatud töötaja töötajatele. Selles etapis pseudonümiseeritakse kõik isikut tuvastada võimaldavad tunnused – ees- ja perekonnanimi, vanus, kontaktandmed (meiliaadress, telefoninumber), teenuse saamise täpne periood, viited spetsiifilistele isikutele või olukordadele, mis võimaldaksid isikut tuvastada.

10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid.

Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.

Isikuandmed pseudonümiseerib volitatud töötaja. Protsess näeb välja järgmiselt:

1) Vastutav töötaja pärib isikuandmed asjakohastelt andmeandjatelt (eri teenuste puhul asuvad andmed eri kohtades, täpsemalt kirjeldatud eelnevates punktides);

2) Vastutav töötaja edastab volitatud töötajale kokkulepitud andmed ohvriabi teenuseid saanud isikute kohta. Andmed edastatakse iga teenuse kohta eraldi ja konkreetset sellele volitatud töötajale, kes vastavat teenust saanud isikutega kontakteerub ja nendega intervjuud läbi viib. Andmed edastatakse krüpteeritult e-kirja teel;   3) Volitatud töötaja töötaja pseudonümiseerib saadud isikuandmed ja loob koodivõtme, mille abil ainult tema saab tuvastada konkreetseid isikuid. Koodivõti sisaldab isiku ees- ja perekonnanime ning kontaktandmeid. Koodivõtit säilitatakse kuni 6 kuud intervjuu toimumisest, kuid maksimaalselt vastutava ja volitatud töötaja omavahelise lepingu lõppemiseni (10.03.2027). Koodivõtit säilitatakse seni, kuni toimub kogutud andmete analüüsimine;   4) Analüüsiprotsessis töötatakse pseudonümiseeritud andmetega, mis uuringi lõpparuandesse jõuavad anonümiseeritud kujul.
10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus. Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg. <i>Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.</i>   Kõik andmed kustutatakse volitatud ja vastutava töötaja poolt hiljemalt 10 päeva möödumisel vastutava ja volitatud töötaja omavahelise lepingu lõppemisest ehk hiljemalt 10.03.2027.

11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest? <i>Jah/ei</i>	Andmesubjekte ei teavitata isikuandmete töötlemisest hetkel, mil nende andmeid andmekogudest päritakse, kuid teavitatakse neid isikuid, kes on sattunud intervjuude valimisse ja kellega ühendust võetakse. Andmete esmaseks töötlemiseks (sobivate isikute tuvastamine ja neile kutse edastamine) on õiguslikuks aluseks IKS § 6 lg 5 (poliitikalukujundamise uuring). Nõusolek on õiguslikuks aluseks edasiseks andmete edastamiseks volitatud töötajale ja intervjuu läbiviimiseks.
11.1. Kui vastasite ei, siis palun põhjendage⁵	Andmesubjekte ei teavitata isikuandmete töötlemisest hetkel, mil nende andmeid andmekogudest päritakse, kuid teavitatakse neid isikuid, kes on sattunud intervjuude valimisse ja kellega ühendust võetakse. Andmete esmaseks töötlemiseks (sobivate isikute tuvastamine ja neile kutse edastamine) on õiguslikuks aluseks IKS § 6 lg 5 (poliitikalukujundamise uuring). Nõusolek on õiguslikuks aluseks edasiseks

⁵ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

	andmete edastamiseks volitatud töötlejale ja intervjuu läbiviimiseks.
11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.	Andmesubjektidel palutakse intervjuule eelnevalt tutvuda uuringu nõusolekuvormiga (lisatud taotlusele) ja kinnitada kas e-kirja teel või digiallkirjaga uuringus osalemist.
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused⁶?	Andmekaitsetingimused on leitavad uuringu nõusolekuvormilt.

12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse⁷ <i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i>	Ei
12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	-
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	-

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

(allkirjastaja ees- ja perenimi)⁸

(allkiri ja kuupäev)

Taotluse lisad⁹:

Lisa 1: Seaduse alusel loodud valdkonnapõhise eetikakomitee seisukoht (juhul, kui on olemas)	-
Lisa 2: Hankeleping ja/või tehniline kirjeldus	X
Lisa 3: Nõusoleku võtmise vorm või selle kavand	X
Lisa 4: Küsimustik või selle kavand	X

⁶ IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12 – 14 sätestatule.

⁷ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.

⁸ Taotluse saab allkirjastada vaid isik, kellel on vastava asutuse/ettevõtte esindusõigus või teda on volitatud taotlust esitama. Kui allkirjastaja on volitatud taotlust esitama, siis esitada volitust tõendav dokument (volikiri, leping vms).

⁹ Kui nimetatud lisad ei ole, siis palume need kustutada.